

Ancak bir süre sonra Bâre Seyyidler-i'nin yönetimde giderek artan nüfuzlarına karşı ciddi bir muhalefet oluşmaya başladı. Gittikçe organize olan ve Dekken Valisi Nizâmülmülk'ün emrinde hareket eden muhalif grup, Muhammed Şah zamanında Bâre Seyyidler'i'ne ağır bir darbe indirerek sülâlenin Bâbürlü idaresindeki etkinliğine son verdi (1720). Aynı yıl Seyyid Hüseyin Ali, iki yıl sonra da Seyyid Hasan Ali öldürüldü.

Bâre Seyyidler-i Şîî olmakla beraber bunların Hindistan tarihindeki rolleri dinî olmaktan çok siyasî mahiyet taşımaktadır. Öyle ki Evrengzîb'in saltanatının sonuna kadar Bâre Seyyidler-i'nin Sün-nî oldukları sanılmaktaydı. Özellikle Evrengzîb'den sonra ön plana çıkmalarında ve taraftar toplamalarında idarî sistemde gerçekleştirdikleri değişikliklerin çok etkisi olmuştur. Meselâ Evrengzîb'in başlattığı ve Hindûlar'dan cizye toplanmasını amaçlayan uygulamaya son vererek Hindûlar'ın desteğini kazanmışlardır. Bahadır Şah zamanında muhtemelen Bâre Seyyidler-i'nin tesiriyle ezan Şîî usulüne göre okunmaya başlanmış, ancak şiddetli muhalefet sebebiyle bu usul hemen terkedilmiştir. Sülâlenin bazı mensupları sayıları az da olsa Muzaffer-nagar bölgesinde varlıklarını bugün de devam ettirmektedirler.

BİBLİYOGRAFYA :

Abdülhay el-Hasenî, *Nühzetü'l-havâtir*, VI, 65-68; Bayur, *Hindistan Tarihi*, II, 317, 348, 350, 352, 355, 368-370, 376, 379, 385, 387, 390, 434, 441; *The Tuzuk-i Jahângîrî or Memoirs of Jahângîr* (trc. Alexander Rogers), New Delhi 1978, II, 269; J. N. Hollister, *The Shi'a of India*, New Delhi 1979, s. 137-139; P. S. Bedi, *The Mughal Nobility under Akbar*, Jalandar 1985, s. 27-28; S. A. A. Rizvi, *A Socio Intellectual History of the Isna Asharî Shi'is in India*, Canberra 1986, I, 238; a.m.f., "Bârha Sayyids", *EI² Suppl.* (İng.), s. 126; C. Collin Davies – Yar Muhammed, "Bâre Seyyid", *İDMİ*, III, 918-920.

AZMİ ÖZCAN

BÂRGÂH

(بارگاه)

Selçuklular ve diğer bazı devletlerde hükümdarın sarayını ifade eden bir tabir.

Farsça bâr ve gâh kelimelerinden oluşan bu tabir sözlükte "izinle girilen yer" demektir. Terim olarak "sultanın oturduğu saray" anlamında olup aynı mânada *dergâh* kelimesi de kullanılmıştır.

Kaynaklarda bu iki kelime bazan ayrı ayrı, bazan da birlikte geçmektedir. Ayrıca hükümdarın toplu kabullerine mahiyetine göre *bâr-ı hâs* ve *bâr-ı âm* denildiği gibi merasim ve resmî kabullere katılanların hükümdarın huzurunda derece ve rütbelerine göre nasıl ve nerede duracaklarını tayin ve kontrol eden görevliye de *hâcib-i dergâh* denilmekteydi. Karamanoğlu Mehmed Bey XIII. yüzyılın ikinci yarısında Konya'yı ele geçince "dergâh ve bârgâhta, mecliste ve meydana Türkçe'den başka bir dil konuşulmamasını" istemişti (İbn Bîbî, s. 696).

Osmanlılar'da olduğu gibi hükümdar bizzat sefere çıktığı zaman sahrada kurulan otağ-ı hümâyuna *bârgâh-ı saltanat* adı verilirdi. Aynı şekilde Altın Orda Devleti'nde de hükümdar otağına *bârgâh* denilmiştir. Bu çadır altın yaldızlı gümüş plakalarla kaplı olup dört ağaç direği ve her direğin tepesinde altın yaldızlı gümüşten yapılmış bir başlık bulunurdu. Bârgâh uzaktan bir tepe gibi görünür, içinde sağda ve solda pamuk ve ketenden yapılmış sedirler yer alırdı. Bu sedirlerin üzerine ipek kalıçalar döşenir, bârgâhın ortasında ise taht kurulurdu.

BİBLİYOGRAFYA :

Dihhudâ, *Luğatnâme*, VI, 272-273; Hasan Enverî, *İştilâhât-ı Dîvânî-yi Devre-yi Gaznevî ve Selcûkî*, Tahran 1355 hş./1936, s. 14-15, 21-23; İbn Bîbî, *el-Evâmîrül-'alâ'iyye*, s. 696; Aksarâyî, *Müsâmeretü'l-ahbâr*, s. 69, 230, 286-287, 295-296; İbn Battûta, *Seyahatnâme*, I, 381; Uzunçarşılı, *Medhal*, s. 78, 112, 186; İbrahim Kafesoğlu, *Türk Millî Kültürü*, İstanbul 1986, s. 353; M. Altay Köymen, *Alparslan ve Zamanı*, Ankara 1983, II, 29, 42-43, 57-64.

DİA

BARHEBRAEUS

İbnü'l-İbrî'nin
(ö. 685/1286)

Batı dillerindeki adı
(bk. İBNÜ'L-İBRİ).

BÂRIK (Benî Bârik)

(بنو باریق)

Kahtâniler'e mensup
bir Arap kabilesi.

Kahtâniler'in Ezd kabilesinden olan Huzâa'nın bir koludur. Bârik kabilesinin atası Sa'd b. Adî b. Hârîse, Yemen'de Serâat sıradağlarında bulunan Bârik dağına yerleştiği için bu adla meşhur olmuş ve kabileye de adını vermiştir. Hz. Pey-

gamber'e Yemen'den gelen heyetler arasında Bârik kabilesi mensupları da vardı. Hz. Peygamber onları İslâm'a davet edince müslüman olup biat ettiler. Bunun üzerine Resûlullah Ebû Ubeyde b. Cerrâh ile Huzeyle b. Yemân'ın şahit olduğu mecliste Ubey b. Kâ'b'a şu meâlde bir mektup yazdırdı: "Bu, Allah'ın Resûlü Muhammed'in Ezd kabilesinden Bârik'a yazdığı ahidnâmedir. Bârik kabilesinin meyve ağaçları kesilmeyecek, kendileri istemedikçe vahalarında hayvan otlatılmayacaktır. Onlar da savaş ve kıtlık zamanlarında yanlarına gelen müslümanları üç gün misafir edeceklerdir. Meyveleri olgunlaştığı zaman yolcular dalından koparmamak ve toplayıp götürmemek şartıyla yere dökülenlerden karınlarını doyurabilirler."

İbn Sa'd'ın Yemen'den gelen Bârikli temsilcilerin müslüman olup Resûlullah'a biat ettiklerini bildirmesine rağmen (*et-Tabakât*, I, 352) onların müşrik olarak kaldıklarını iddia eden Caetani (*İslâm Tarihi*, VII, 96) yanılmaktadır.

Câhiliye döneminde Benî Nümeyr'in müttefiki olan Bârik kabilesi mensupları İslâmî devirde Küfe yakınlarına yerleşmişlerdir.

BİBLİYOGRAFYA :

Lisânü'l-'Arab, "brk" md.; *Tacü'l-'arûs*, "brk" md.; İbn Hişâm, *es-Sîre*, I, 104; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, I, 286-287, 352; Ya'kûbî, *Târîh*, I, 204; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), II, 262; III, 463, 484; IV, 12; VI, 28; VII, 180, 185; İbn Düreyd, *el-İştikâk*, s. 446, 480-481; İbn Hazm, *Cemhere*, s. 367, 373, 384; Sem'ânî, *el-Ensâb*, II, 31-32; Yâkût, *Mu'cemü'l-büldân*, I, 319-320; İbnü'l-Esir, *el-Kâmil*, II, 451; IV, 223; Ebû'l-Ferec el-İsfahânî, *el-Eğânî*, XI, 137; Kalkaşendî, *Nihâyetu'l-ereb*, Beyrut 1405/1985, s. 162; L. Caetani, *İslâm Tarihi* (trc. Hüseyin Cahid), İstanbul 1924-27, VII, 94-96; Köksal, *İslâm Tarihi* (Medine), X, 159-160; Kehhâle, *Mu'cemü'l-İbrî'l-'Arab*, Beyrut 1402/1982, I, 57; Mustafa Fayda, *İslâmiyetin Güney Arabistan'a Yayılışı*, Ankara 1982, s. 65; Mahmud Esad, *İslâm Tarihi*, s. 84; M. Hamîdullah, *el-Vesâ'îku's-siyâsiyye*, Beyrut 1405/1985, s. 239, 241; Reckendorf, "Ezd", *İA*, IV, 430; G. Strenziok, "Azd", *EI²* (İng.), I, 811-813.

ABDÜLKERİM ÖZAYDIN

BARIN, Mehmet Emin

(1913-1987)

Son devir
hattat ve mücellitlerinden.

Bolu'da doğdu. Müderris Mehmed Efendi'nin torunu, hattat, müzehhip, mücellit Hâfız Tevfik Efendi'nin oğludur. İlk ve orta öğrenimini Bolu'da yaptı. İlkoku-